

Stiftelsesklagenemnda

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse i sak 2021/1679

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse av klage av 18. juni 2021 fra Den Frie Evangeliske Forsamling Menigheten (heretter klager eller DFEF Menighet Oslo) på Stiftelsestilsynets vedtak av 28. mai 2021 om godkjenning av endring av vedtektene i Stiftelsen Solbrått omsorgssenter.

Spørsmålet i klagesaken er om vilkårene for omdanning etter stiftelsesloven §§ 46 og 47, jf. § 55 første ledd bokstav a er oppfylt.

1 Stiftelsesklagenemndas kompetanse og sammensetning

Stiftelsesklagenemndas kompetanse er fastsatt i stiftelsesloven § 7a. Etter bestemmelsen avgjør Stiftelsesklagenemnda klager på enkeltvedtak som er fattet av Stiftelsestilsynet i medhold av blant annet stiftelsesloven.

Stiftelsesklagenemnda kan prøve alle sider av saken, jf. forvaltningsloven § 34. Klagen er framsatt i rett tid og vilkårene for å behandle klagen er til stede, jf. forvaltningsloven §§ 29 og 32.

Lederen Gudmund Knudsen og medlemmene Kamilla Silseth og Henning Sollid deltok ved Stiftelsesklagenemndas behandling av klagen.

2 Sakens bakgrunn i hovedtrekk

Den 27. januar 2021 søkte advokat Hans Erdvik, Advokatfirmaet Tofte AS på vegne av De Frie Evangeliske Forsamlingers Stiftelse (heretter DFEF Stiftelse), om endring av §§1 til 8 i vedtektene for Stiftelsen Solbrått omsorgssenter.

Solbrått Aldershjem er et omsorgssenter som driver virksomhet i Porsanger kommune i Troms og Finnmark. Virksomheten og eiendommen som virksomheten er knyttet til ble i sin tid gitt som gave til trossamfunnet De frie evangeliske forsamlinger v/Misjonsutvalget (heretter kalt DFEF MHU) fra Dorothea Klem. Ved skjøte 30. august 1955 ble hjemmelen til eiendommen overført fra Klem til DFEF MHU. Av skjøtet framgår det blant annet at:

«Frk. Klem forbeholder seg rett til å bo på eiendommen vederlagsfritt så lenge hun lever og å stå for bestyrelsen så lenge hun makter det. Bestyrelsen av eiendommene skal deretter foretas av 2 personer fra Oslo og 2 personer fra Drammen valgte av de respektive forsamlinger i Möllergt. 38, Oslo, og Knoffsgt. 6, Drammen».

I dag er Solbrått Aldershjem registrert i Enhetsregisteret som en underenhet til DFEF Stiftelse. Ifølge søknaden er det DFEF Stiftelse som er «formell juridisk eier av og ansvarlig for eiendommen og virksomheten som drives ved Solbrått Aldershjem». Det er gitt egne vedtekter for Solbrått Aldershjem.

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

DFEF Stiftelse er opprettet av De frie evangeliske forsamlinger i Norge, og har blant annet til formål «... å eie og forvalte de faste eiendommer i Norge og utlandet for De frie evangeliske forsamlingers virksomhet ...».

Som følge av et ønske om å etablere en formålstjenlig og bærekraftig organisasjonsmodell har DFEF MHU og DFEF Stiftelse over tid arbeidet for at all virksomhet knyttet til Solbrått Aldershjem og tilhørende eierskap til eiendom og drift, skal overføres til en egen selvstendig stiftelse. Søkeren ser det slik at denne stiftelsen allerede er opprettet som «Stiftelsen Solbrått omsorgssenter». Stiftelsen er imidlertid ikke registrert i Stiftelsesregisteret. Søker ønsker å endre stiftelsens vedtekter i tråd med stiftelsesloven og få den registrert i Stiftelsesregisteret som en stiftelse. Så vidt nemnda forstår er søknaden basert på at «Solbrått Aldershjem» i realiteten er en stiftelse, og at det er denne som ønskes videreført i Stiftelsen Solbrått omsorgssenter. Nemnda kommer tilbake til dette i punkt 7.

Paragraf 3 første avsnitt i de gjeldende vedtektene for Solbrått Aldershjem lyder slik:

«Driftsstyret er det øverste ansvarlige organ for den daglige drift. Styret består av 4 medlemmer og 2 varamedlemmer. Medlemmene og varamedlemmene oppnevnes av DFEF i Oslo og Drammen med en halvpart hver».

I søknaden er oppnevning av styremedlemmer foreslått regulert i § 4 femte avsnitt slik:

«Styret, herunder styrets leder, velges av styret i De frie evangeliske forsamlingers Stiftelse, org.nr. 977 133 009. Styret i Stiftelsen skal ha rett til å uttale seg på forhånd før valg av styre. Styremedlemmenes tjenestetid er fire år».

Stiftelsestilsynet godkjente vedtaket 28. mai 2021 søknaden om endring av vedtektene, herunder den foreslåtte endringen av § 3 om valg av styremedlemmene i Stiftelsen Solbrått omsorgssenter.

Advokat Erik Snekvik, Codex Advokat Oslo AS påklaget vedtaket på vegne av DFEF Menighet Oslo den 18. juni 2021.

Stiftelsestilsynet oversendte den 24. juni 2021 klagen til DFEF Stiftelse, Solbrått Aldershjem og Elvebyen Familiekirke - Den Frie Evangeliske Forsamling Drammen (heretter DFEF Menighet Drammen) med frist til å uttale seg i saken innen den 15. august 2021. Tilsynet mottok merknader fra advokat Hans Erdvik på vegne av DFEF Stiftelse og DFEF MHU og fra Solbrått Aldershjem.

Stiftelsestilsynet har vurdert saken på nytt, men har ikke funnet grunn til å omgjøre sitt vedtak av 28. mai 2021. Tilsynet sendte 8. oktober 2021 klagesaken til Stiftelsesklagenemnda sammen med sin innstilling i saken.

Stiftelsesklagenemnda gjorde under forberedelsen av saken en foreløpig vurdering av saken, og kom til at Solbrått Aldershjem ikke er en stiftelse, men en enhet innenfor DFEF Stiftelse. Grunnen til denne vurderingen kommer vi tilbake til i punkt 7. I brev 3. februar 2022 til partene ba nemnda partene uttale seg «... om nemnda kan behandle og avgjøre klagesaken som en sak om opprettelse av en ny stiftelse. I så tilfelle ber vi partene uttale seg om forholdet til bestemmelsen i Dorothea Klems skjøte og bruken av stiftelsesloven § 55 første ledd bokstav a og vilkårene for omdanning i stiftelsesloven § 46 og § 47». Advokat Erik Snekvik uttalte seg på vegne av klageren i e-poster 3. og 7. mars og advokat Hans Erdvik uttalte seg på vegne av DFEF Stiftelse i brev 4. mars 2022. Vi kommer i punkt 7 nærmere tilbake til uttalelsene.

Stiftelsesklagenemnda holdt nemndsmøte og avgjorde saken 28. mars 2022.

3 Stiftelsestilsynets vedtak

Stiftelsestilsynet har behandlet saken som en søknad om endring av vedtektene i en eksisterende stiftelse. Dette er i samsvar med søknaden der det heter at DFEF Stiftelse allerede i 1999 opprettet en stiftelse for Solbrått, men denne stiftelsen ble aldri registrert. Det er fastsatt «Vedtekter for Solbrått Aldershjem» og det er disse vedtektene Stiftelsestilsynet har forholdt seg til.

Vedtaket av 28. mai 2021 lyder:

«Stiftelsestilsynet godkjenner endringene av §§ 1-8 i vedtektene til STIFTELSEN SOLBRÅTT OMSORGSSENTER (uregistrert).»

Stiftelsestilsynets vedtak var fullt ut i samsvar med søknaden, herunder slik at vedtektenes bestemmelse om valg av styre ble endret slik det er redegjort for i punkt 2.

Stiftelsestilsynets vurdering er at endringen av vedtektenes bestemmelse om valg av styret er en endring som oppretteren sannsynligvis la vesentlig vekt på ved opprettelsen. Dermed må ett av vilkårene i § 46 første ledd være oppfylt.

Stiftelsestilsynet mener at søkeren på en tilfredsstillende måte har vist at vilkårene i stiftelsesloven § 46 første ledd for endring av vedtektsbestemmelsen er oppfylt. Tilsynet mener at dagens ordning er åpenbart uheldig og kanskje vanskelig å etterleve, jf. § 46 første ledd bokstav d og a. Tilsynet har lagt vekt på at DFEF Menighet Drammen, som velger halvparten av dagens styremedlemmer, støtter den nye ordningen, og at endringen også støttes av styremedlemmene som har uttalt seg (tre av fire). Tilsynet har ikke funnet grunn til å tillegge klagers innvendinger om respekt for Dorothea Klems ønske om sammensetningen av driftsstyret skal ha avgjørende betydning i saken. Tilsynet har vist til at søker har prøvd å sikre at stiftelsen er i samsvar med både givers ønske og dagens behov for en robust og framtidrettet løsning for Solbrått Aldershjem. Avslutningsvis har tilsynet lagt til grunn at endringene så langt som mulig er tilpasset det opprinnelige formålet eller siktemålet som lå til grunn for bestemmelsene, jf. § 47 første ledd.

4 Klagerens anførsler

Klageren viser til at Dorothea Klems ønske skal respekteres og at styremedlemmene skal oppnevnes i tråd med hennes instruksjer. Klager har omtalt Dorothea Klem som oppretter.

Klager mener at Stiftelsestilsynet uriktig har lagt til grunn at stiftelsesloven § 46 gir hjemmel for å godkjenne vedtektsendringen det er søkt om. Klager har vist til at § 46 første ledd bokstav a hjemler at stiftelsens formål kan omdannes når det ikke lenger lar seg etterleve, for eksempel dersom stiftelsens kapital er blitt utilstrekkelig til å tilgodese dens formål på en rimelig måte, formålet er blitt ulovlig eller skadelig, formålet er oppfylt, at behovet stiftelsen skal dekke er falt bort, eller at det ikke er mulig å gjennomføre formålet av grunner som stiftelsen ikke selv har herredømme over. Klager kan ikke se at de nevnte typetilfellene passer i saken, eller at det har inntruffet slike omstendigheter som tilsier at oppnevning av styremedlemmer må endres i strid med oppretters uttrykte ønske. Valg av styremedlemmer har ingenting med formålet å gjøre.

Når det gjelder stiftelsesloven § 46 første ledd bokstav d viser klageren til at bestemmelsen ikke hjemler endringer ut fra en ren hensiktsmessighetsbetraktning eller fordi et annet formål

eller en annen ordning vil være mer nyttig eller fornuftig. Det avgjørende er om det fastsatte formålet er åpenbart uheldig eller ufornuftig. Ordlyden tilsier at terskelen for å endre en bestemmelse skal være høy og at det er tale om en snever unntaksregel. Klager har videre framholdt at det ikke er ført bevis for at den opprinnelige bestemmelsen om valg av styremedlemmer er åpenbart uheldig eller ufornuftig.

Klageren viser til at de i forbindelse med saksbehandlingen hos Stiftelsestilsynet fremmet et alternativt forslag til vedtektene § 4 femte avsnitt. Klager har bedt om at tilsynets vedtak enten omgjøres av tilsynet eller at Stiftelsesklagenemnda tar klagen til følge slik at klagers forslag tas inn i vedtektenes § 4 femte avsnitt. Forslaget lyder slik:

«Stiftelsens styre skal bestå av fire styremedlemmer. To av styremedlemmene utpekes av forsamlingen i Møllergaten 40 i Oslo (tidligere adresse Møllergaten 38), og to av styremedlemmene utpekes av forsamlingen i Knoffs gate 6 i Drammen. Styremedlemmenes tjenestetid er fire år.»

5 Merknader fra DFEF Stiftelsen og DFEF MHU

DFEF Stiftelsen og DFEF MHU mener at Stiftelsestilsynets vedtak er korrekt, og kan ikke se at klagen bringer inn noe nytt i saken som skulle tilsi at klager bør gis medhold. DFEF Stiftelse og DFEF MHU har ellers kommentert disse forhold ved klagen:

- Det kan ikke være tvil om at mottaker av gaven nedfelt i skjøte datert 30. august 1955, og derved eier av Solbrått Aldershjem, var DFEF MHU, ikke DFEF Menighet Oslo.
- Dorothea Klem kan ikke anses som «opprettet» av den stiftelsen søknaden gjelder. Klem var *giver* av en gave til DFEF MHU som *gavemottaker*. Gavedisposisjonen i 1955 ble med andre ord gitt til et selvstendig rettssubjekt som allerede eksisterte. Det bemerkes også at gavedisposisjonen isolert sett uansett ikke oppfyller kravet til selvstendighet, jf. stiftelsesloven § 2.
- Stiftelsestilsynet har lagt til grunn at DFEF Stiftelse som oppretter ved etableringen av stiftelsen i 1999 (sannsynligvis) la vesentlig vekt på måten styrevalget skulle skje på, og derfor må ett av vilkårene for å endre vedtektene i § 46 første ledd være oppfylt. Det er uklart for DFEF Stiftelse og DFEF MHU i hvilken grad *måten* styret ble valgt på ble *vesentlig* lagt vekt på den gang DFEF Stiftelse opprettet stiftelsen Solbrått Aldershjem. DFEF Stiftelse og DFEF MHU har imidlertid i alle år siden gaven ble gitt, lojalt lagt til grunn at *driften* av Solbrått Aldershjem skulle ivaretas etter hennes ønske, altså først av Dorothea Klem selv og senere, etter hennes fratreden, av et *driftsstyre* utpekt i tråd med Klems ønske. I forbindelse med omorganiseringen og opprettelsen av stiftelsen Solbrått Aldershjem i 1999 ble det derfor lagt til grunn at driftsstyret fortsatt skulle oppnevnes i tråd med Dorothea Klems ønske.
- Nevnte forhold er imidlertid ikke avgjørende fordi DFEF Stiftelse og DFEF MHU er enig med Stiftelsestilsynet i at vilkårene i stiftelsesloven § 46 første ledd punkt d uansett er oppfylt. Bakgrunnen for måten styret er valgt fram til nå og behovet for endring er omtalt i søknaden og vedtaket. Det må imidlertid presiseres at:
 - o I løpet av de siste 20 årene, fra de opprinnelige vedtektene ble etablert i 1999 og fram til nå, har det skjedd en betydelig utvikling i rammebetingelsene omkring helse- og omsorgsvirksomheten ved Solbrått Aldershjem. Det stilles større og tydeligere krav og ansvar til drift, rettigheter, pensjon, osv. I tillegg er

det i de senere år foretatt endringer i struktur og de respektive menighetenes størrelse, mv. Dette gjør det nødvendig med en mer formålstjenlig, langsiktig og robust totalløsning for Solbrått Aldershjem.

- DFEF Stiftelse og DFEF MHU ønsker en stiftelse som *både* eier eiendommen og virksomheten, og har ansvar for driften av denne. Det er et selvstendig poeng at all aktivitet og eierskap tilknyttet Solbrått Aldershjem samles i én stiftelse, med ett styre som har ansvaret for å forvalte og føre tilsyn med alle sider av stiftelsen. Styret, og valg av styret, er dermed en meget sentral del av den samlede totalløsningen. Dette har medført behov for at DFEF Stiftelse i framtiden velger styret. DFEF Stiftelse er et selvstendig og uavhengig rettssubjekt, og styremedlemmene i DFEF Stiftelse utpekes av det landsdekkende organet DFEF MHU.
 - DFEF Stiftelse og DFEF MHU vil ikke overføre eiendomsmassen til stiftelsen dersom klageren får medhold i klagen.
 - Den opprinnelige bestemmelsen om styrevalg fra menighetene i Drammen og Oslo har ikke lenger et fornuftig formål. Bestemmelsen hadde nok en viss relevans i den tiden det var kontaktpunkter mellom de to menighetene, giveren Dorothea Klem og aktiviteten i Solbrått Aldershjem, men slik er det ikke i dag.
 - Oppnevning av styremedlemmer fra bare to menigheter i en organisasjon som skal favne hele landet, er klart uheldig og åpenbart ufornuftig. Den foreslåtte løsning er klart bedre sett i lys av den aktivitet som finner sted ved Solbrått Aldershjem og det verdigrunnlag alle er enige om at stiftelsen skal ha.
 - Det må legges betydelig vekt på at både menigheten i Drammen, og styremedlemmene i Solbrått Aldershjem som har uttalt seg om søknaden, støtter endringen.
- DFEF Stiftelse og DFEF MHU er også enig med Stiftelsestilsynet i at vilkårene i stiftelsesloven § 46 første ledd punkt a er oppfylt. Som følge av at menigheten i Drammen ikke lenger ønsker å ha myndighet til å oppnevne to av styremedlemmene, kan vedtektsbestemmelsen ikke lenger etterleves eller gjennomføres.

6 Merknader fra Solbrått Aldershjem

Flertallet i det nye styret i Solbrått Aldershjem som ble konstituert i styremøtet 8. juni 2021, støtter Stiftelsestilsynets vedtak. Flertallet i styret ser endringen som det beste for Solbrått Aldershjems framtidige drift og styring.

Den lokale ledelsen ved Solbrått Aldershjem ved daglig leder Arnulf Sandvik, støtter også Stiftelsestilsynets vedtak i saken.

7 Stiftelsesklagenemndas syn på saken

Saken gjelder klage over Stiftelsestilsynets vedtak om godkjenning av søknad om endring av vedtektene for Solbrått Aldershjem som skal skifte navn til Stiftelsen Solbrått omsorgssenter.

I sin innstilling i klagesaken legger Stiftelsestilsynet til grunn at klageren har rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28 første ledd. Stiftelsesklagenemnda er enig med tilsynet. Klageren er én av de to menighetene som etter de gjeldende vedtektene for Solbrått

Aldershjem oppnevner styremedlemmene. Nemnda er derfor enig med tilsynet i at vedtaket gjelder klagerens rettsstilling så direkte at menigheten har rettslig klageinteresse i saken.

Nemnda går så over til å vurdere vedtektsendringen som klagesaken gjelder. Som nevnt ovenfor gjelder klagen bare den foreslåtte endringen om valg av styremedlemmer. Ellers er det ikke innvendinger mot de godkjente endringene.

Det første spørsmålet som nemnda må ta stilling til er om vi i denne saken i det hele tatt står overfor en stiftelse som stiftelsesloven gjelder for. I søknaden av 27. januar 2021 heter det som nevnt at DFEF Stiftelse allerede i 1999 opprettet en stiftelse for Solbrått Aldershjem, men at denne stiftelsen aldri ble registrert som stiftelse i Stiftelsesregisteret. Stiftelsestilsynet legger dette til grunn for sitt vedtak, og behandler i samsvar med dette søknaden som en søknad om endring av vedtektene i en eksisterende stiftelse. Også DFEF MHU støtter dette synet. Så vidt Stiftelsesklagenemnda forstår legger også klageren til grunn at saken gjelder endring av vedtektene i en allerede opprettet stiftelse. I svarene fra partene på nemndas brev av 3. februar 2022 gjentar begge partene at Solbrått Aldershjem etter deres syn er en opprettet, men ikke registrert stiftelse. Partene gir imidlertid ingen nærmere begrunnelse for dette standpunktet.

Stiftelsesklagenemnda har ut fra opplysningene i saken vanskelig for å se at vi har å gjøre med en allerede opprettet stiftelse. Som nevnt i punkt 3 er Stiftelsestilsynets vedtak basert på vedtektene for Solbrått Aldershjem, men disse etablerer klart ikke en stiftelse. Derimot gjenspeiler vedtektene Solbrått Aldershjem som en avdeling innen DFEF Stiftelse -slik det også er registrert. Dette framgår blant annet av vedtektene § 1 andre avsnitt der det står at *«Den øverste juridiske og økonomiske myndighet tilhører DFEF Stiftelse som fatter vedtak og foretar disposisjoner i henhold til Stiftelsens vedtekter»*. En slik bestemmelse er helt uforenelig med en stiftelse slik stiftelsene er definert i stiftelsesloven § 2, men harmonerer godt med Solbrått Aldershjem som en avdeling *innenfor* DFEF Stiftelse. Flere av de øvrige bestemmelsene i vedtektene for Solbrått Aldershjem støtter opp under det samme. Dette gjelder blant annet vedtektene § 4 andre avsnitt om at styret i Solbrått Aldershjem ikke har myndighet til å forvalte formuesverdiene i Solbrått Aldershjem. Bestemmelsen lyder: *«Uten samtykke av DFEF Stiftelse kan driftsstyret ikke stille garanti, ta opp lån, pantsette, kjøpe, selge eller bortfeste faste eiendommer»*. Stiftelsesklagenemnda kan heller ikke se at det er fastsatt en grunnkapital for stiftelsen i tråd med stiftelsesloven § 14 første ledd. Vedtektene § 7 er også i strid med stiftelsesloven § 48 fordi DFEF Stiftelse er gitt myndighet til å godkjenne vedtektsendringer. Dette er imidlertid en riktig bestemmelse når Solbrått Aldershjem ses på som en avdeling *innenfor* DFEF Stiftelse.

Spørsmålet blir så hvilke konsekvenser det får for saken at Solbrått Aldershjem ikke er en stiftelse slik at søknaden derfor ikke kan ses på som en søknad om endringer i vedtektene for en allerede etablert stiftelse. I nemndas brev til partene av 3. februar 2022 ba nemnda, som nevnt i punkt 2, om partenes syn på om nemnda kan behandle og avgjøre klagesaken som en sak om opprettelse av en ny stiftelse. I svaret fra advokat Hans Erdvik på vegne av DFEF Stiftelse heter det avslutningsvis om dette: *«Subsidiært mener DFEF Stiftelse og DFEF MHU at Solbrått Aldershjem er en enhet innenfor DFEF Stiftelse og at klagenemnda uansett kan behandle spørsmålet om omdanning av bestemmelsen fra Dorothea Klem jf. stiftelsesloven § 55, jf. § 46 om valg av styremedlemmer»*. Nemnda oppfatter også svarene fra advokat Erik Snekvik, på vegne av klageren, slik at saken subsidiært kan behandles som opprettelse av en ny stiftelse.

Spørsmålet i saken blir dermed om bestemmelsen om valg av styret kan utformes uten å ta hensyn til bestemmelsen om «[b]estyrelsen av eiendommene» i Dorothea Klems skjøte fra 1955. Dette er et spørsmål som må avgjøres etter stiftelsesloven § 55 som bestemmer at reglene om omdanning i stiftelsesloven kapittel 6 gjelder tilsvarende for blant annet forskjellige former for båndleggelse av fast eiendom. Etter lovbestemmelsens første ledd bokstav a gjelder omdanningsreglene tilsvarende for *«formuesverdier som ved avtale, testament, gavebrev eller annen privatrettslig disposisjon er overført til en bestående stiftelse eller annen form for rettssubjekt (enkeltperson, forening, selskap, offentlig institusjon mv.), med bestemmelse om hvordan formuesverdien skal brukes»*. Bestemmelsen om «[b]estyrelsen av eiendommene» i Dorothea Klems skjøte er en slik bestemmelse. Stiftelseslovens kapittel 6 om omdanning gjelder derfor tilsvarende for det som er bestemt om bestyrelsen i skjøtet.

Spørsmålet er dermed om vilkårene for omdanning etter stiftelsesloven § 46 er oppfylt slik at den foreslåtte vedtektsbestemmelsen om valg av styre i Solbrått Aldershjem kan godkjennes uten hensyn til bestemmelsen i Dorothea Klems skjøte.

Stiftelsesloven § 46 første ledd stiller strenge krav for endring av stiftelsens formål og andre bestemmelser som det må antas at det ved opprettelsen ble lagt vesentlig vekt på. Andre vedtektsendringer, blant annet endringer i administrative bestemmelser, kan etter stiftelsesloven § 46 andre ledd endres når bestemmelsen viser seg å være uheldig eller uhensiktsmessig.

Det må først vurderes om det er første eller andre ledd i stiftelsesloven § 46 som gjelder i saken. Det er bestemmelsen om «[b]estyrelsen» av eiendommene i Dorothea Klems skjøte som skal vurderes opp mot vilkårene i § 46, jf. § 55 første ledd bokstav a. Dette er en bestemmelse som ikke gjelder formålet med Dorothea Klems gave. Spørsmålet blir likevel om bestemmelsen om valg av «[b]estyrelsen» er en bestemmelse som det må antas at Dorothea Klem da hun ga fra seg eiendommene har lagt vesentlig vekt på.

Stiftelsesklagenemnda viser til at regler om styrets oppgaver og sammensetning av styret ofte er nevnt som typetilfeller på administrative bestemmelser som kan endres etter en hensiktsmessighetsvurdering etter stiftelsesloven § 46 andre ledd. Dette framgår av forarbeidene til den første stiftelsesloven av 1980, se NOU 1975: 63 Stiftelser og omdanning punkt 5.5.3 og forarbeidene til den någjeldende stiftelsesloven, se NOU 1998: 7 Om stiftelser side 77 første spalte, der framgangsmåten ved styrevalg blir nevnt som et eksempel på administrative bestemmelser.

Spørsmålet er så om det i saken her er særlige holdepunkter for å fravike utgangspunktet i avsnittet over slik at bestemmelsen i skjøtet om valg av «[b]estyrelsen» omfattes av vilkårene for omdanning i loven § 46 første ledd. Stiftelsesklagenemndas går ut fra at grunnen til at Dorothea Klem har lagt valget til de to menighetene er hennes tilknytning til menighetene og et spesielt ønske om at disse skulle velge medlemmene av styret for eiendommen. Nemnda mener derfor - i likhet med Stiftelsestilsynet - at det er de strenge vilkårene for omdanning i stiftelsesloven § 46 første ledd som gjelder.

Det som så må vurderes er om et av vilkårene for omdanning i lovens § 46 første ledd er oppfylt. Bestemmelsen lyder:

«Omdanning kan foretas når en bestemmelse i vedtektene eller den rettslige disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen

a) ikke lar seg etterleve, for eksempel fordi stiftelsens kapital er utilstrekkelig til å tilgodese dens formål på en rimelig måte,

b) er åpenbart unyttig,

c) er i strid med hensikten i den disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen, for eksempel fordi oppretterens forutsetninger for bestemmelsen har sviktet, eller

d) er åpenbart uheldig eller åpenbart ufornuftig.»

DFEF Stiftelse og DFEF MHU har påpekt at givers bestemmelse om oppnevning av styremedlemmer er «åpenbart uheldig eller åpenbart ufornuftig», jf. bokstav d. Det ligger i kravet om «åpenbart» uheldig eller ufornuftig at de vedtektsendringene saken gjelder ikke kan gjennomføres etter en ren hensiktsmessighetsbetraktning, eller fordi en annen ordning vil være mer nyttig eller fornuftig.

I saken her er det likevel av betydning at den aktuelle bestemmelsen i Dorothea Klems skjøte ikke gjelder det overordnede formålet med gaven - det er ikke uenighet om at dette blir ført videre i den nye stiftelsen. Styrets oppgave er å ivareta formålet, og det må antas at Dorothea Klems tanke i 1955 må ha vært at de to menighetene var særlig egnet til å velge medlemmene av «[b]estyrelsen av eiendommene». Dette har betydning ved vurderingen av om valgmåten i dag kan endres innenfor rammen av stiftelsesloven § 46 første ledd.

Stiftelsesklagenemnda har merket seg og er enig i det DFEF Stiftelse påpeker om at det har skjedd en betydelig utvikling i rammebetingelsene omkring helse- og omsorgsvirksomheten. Det stilles større og tydeligere krav og ansvar knyttet til drift, rettigheter, pensjon, osv. Dette medfører at det er nødvendig med en mer formålstjenlig, langsiktig og robust totalløsning for Solbrått Aldershjem. Styret har i denne sammenheng en helt sentral rolle. Det er derfor av sentral betydning hvem som har myndighet til å velge styremedlemmene og at de som har valgmyndighet har stor frihet til å velge styremedlemmer, slik at styret samlet får en hensiktsmessig sammensetning. En ordning der det er DFEF Stiftelse som velger styremedlemmene og disse kan velges fra en større krets enn de to menighetene, vil etter nemndas syn i større grad legge til rette for at Solbrått Aldershjem får et kvalifisert og bredere sammensatt styre, lette nyrekruttering og dermed trygge driften av Solbrått Aldershjem for framtida.

I denne sammenheng bør det også legges vekt på at styret i Stiftelsen Solbrått omsorgssenter vil ha et langt mer omfattende ansvar enn bare å stå for «[b]estyrelsen av eiendommene» eller være driftsstyre med ansvar for den daglige driften slik det heter i punkt 3 i de någjeldende vedtektene for Solbrått Aldershjem. Styret i stiftelsen har etter stiftelsesloven det overordnede ansvaret for forvaltningen av stiftelsen, jf. stiftelsesloven § 30 andre ledd - ikke bare et ansvar for den løpende driften av virksomheten og eiendommene.

Stiftelsesklagenemnda legger videre stor vekt på at menigheten i Drammen, som er den ene av de to menighetene som har valgmyndighet etter bestemmelsen i Dorothea Klems skjøte, ikke lenger ønsker å ha denne oppgaven. Dermed har en viktig forutsetning for valgordningen falt bort. Det må også tillegges betydning at det nå har gått snart 70 år siden gaven ble ytt. Det virker rimelig å anta - slik det er påpekt av DFEF Stiftelse - at det ikke lenger er slik tilknytning mellom Dorothea Klem og de to menighetene i Oslo og Drammen og Solbrått Aldershjem som trolig lå til grunn for bestemmelsen i Dorothea Klems skjøte. Nemnda legger til grunn at Dorothea Klem har gått bort for lang tid siden.

Stiftelsesklagenemnda mener etter dette at bestemmelsen om myndighet til å oppnevne «bestyrelsen» av eiendommene i Dorothea Klems skjøte, i dag er åpenbart uheldig og ufornuftig. Vilkårene i stiftelsesloven § 46 første ledd bokstav d, jf. § 55, for å fravike bestemmelsen om valg av medlemmene av «[b]estyrelsen av eiendommene» i Dorothea Klems skjøte er dermed oppfylt.

Stiftelsesloven § 47 gjelder omdanningsvedtakets innhold, og har i denne saken betydning for hva bestemmelsen om styrevalg i Stiftelsen Solbrått omsorgssenter kan gå ut på. Etter bestemmelsen skal *«omdanningen så langt som mulig tilpasses det opprinnelige formålet eller det siktemålet som det må antas lå til grunn for bestemmelsen»*. Etter den foreslåtte bestemmelsen er valgmyndigheten til styret lagt til DFEF Stiftelse. Denne stiftelsens formål er gjengitt ovenfor i punkt 2. Stiftelsesklagenemnda mener at den foreslåtte vedtektsbestemmelsen er i samsvar med stiftelsesloven § 47.

På bakgrunn av det som er nevnt ovenfor har Stiftelsesklagenemnda kommet til at vilkårene for omdanning i stiftelsesloven §§ 46 og 47, jf. § 55 er oppfylt. Det betyr at Solbrått Aldershjem uten hinder av bestemmelsen i Dorothea Klems skjøte, kan opprettes som en stiftelse med slik vedtektsbestemmelse om valg av styre som det er søkt om i brev 27. januar 2021 fra advokat Hans Erdvik, på vegne av DFEF Stiftelse. Denne konklusjonen faller i realiteten sammen med Stiftelsestilsynets vedtak 28. mai 2021, likevel slik at Stiftelsesklagenemndas vedtak ikke gjelder omdanning av en eksisterende stiftelse, men opprettelse av en ny.

8 Vedtak

Stiftelsesklagenemnda treffer etter dette følgende vedtak:

Solbrått Aldershjem kan uten hinder av bestemmelsen i Dorothea Klems skjøte opprettes som en stiftelse med slik vedtektsbestemmelse om valg av styre som det er søkt om i brev 27. januar 2021 fra advokat Hans Erdvik på vegne av DFEF Stiftelse.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vedtaket er enstemmig.

Oslo, 28. mars 2022

Gudmund Knudsen
Leder

Dokumentet er godkjent elektronisk